

liberaj por multfacetaj ŝanĝiĝoj". Pro tiaj konsideroj la antaŭaj ekstremaĵoj ŝajnas esti malbonaj indicoj por respondi priparencecajn demandojn.

*Fonto: *Science*, Vol. 278 (1997) 666

Infarktorisko pro pasiva fumado konfirmita

La risko de korinfarkto estas je kvarono pli alta ĉe nefumantoj kiuj vivas kune kun fumantoj. Resuma statistika esploro de 19 studoj (meta-analizo) pere de medicinistoj ĉe Londona *Wolfson*-Instituto pri Preventiva Medicino konfirmis antaŭajn rezultojn.*

Pli fruaj studoj estis pli malvastaj kaj ne inkludis la fakton, ke la partneroj de fumantoj evidente nutras sin pli malsalubre. Pro tio restis nerespondita la demando, ĝis kiu grado la "pasiva fumado" fakte kaŭzis la infarktojn. En la nuna esplorstudo la sciencistoj konsideris ankaŭ la manĝkutimojn kaj pruvis la altan riskon ĉe pasiva fumado.

Kvankam pasiva fumantoj enspiras nur 1% de la fuma haladzo, ili tamen atingas trionan korinfarkt-probablon de fumantoj kiuj ĉiutage inhalas 20 cigaredojn. La kialo por tio estas, laŭ la aŭtoroj, ke jam malmulte da densa fumo en la spiracero kaŭzas pli intensan algluiĝon de la trombocitoj. Se formiĝas kompaktaĵoj en la sango, la arterioj obstrukciĝas kaj sekvas infarkto.

*Fonto: *British Medical Journal*, Vol. 315 (1997) 973

Renomalsanuloj ne povas flari siajn manĝaĵojn

Medicinistoj jam delonge scias, ke al dializopacientoj kaj malsanuloj kun kronikaj malsanoj de la renoj ofte mankas manĝemo, kaj ili tial havas dispozicion por subnutrado. Estas ankaŭ fakto, ke reninsuficiencaj personoj nekonscie enkorpiĝas konsiderinde malpli da proteino. Nefrologoj de la Universitato de Klevlando / Usono nun konstatis, ke nesufiĉa nutrado ĉe reninsufiĉeco estas interligita kun restriktita flarperceptado.

Paciento ĝenerale ne rimarkas, kiam lia flarorgano pli kaj pli rifuzas adekvatan servadon, kaj tial ne plu perceptas delikatajn kaj apetitigajn odorojn. La usonaj sciencistoj registris jam ĉe "restriktita renfunkcio" (kiam okazas kreatinforigo, per kiu oni mezuras la filtran kapaciton de la renoj) de malpli ol 50 milimetroj po unu minuto. Ĉe sanaj homoj la kreatinforigo estas 160 ĝis 180 milimetroj po unu minuto.

Dializo (kiam la mankanta renofunkciado estas anstataŭata per sango-purigado) evidente ne influas la flarperceptadon de pacientoj; ĝi restas malpliigita ankaŭ post tia terapio. La renspecialistoj nun postulas, ke por renomalsanuloj la ĉiokaze jam limigita manĝaĵo fariĝu almenaŭ optike pli atraktiva por stimuli la apetiton.

*Fonto: *Lancet*, Vol. 350 (1997) 1191

Rekta konfirmo de prionoj

La unuan rektan pruvmetodon por patologie ŝanĝitaj prionaj proteinoj - kiuj estas rigardataj kiel kaŭzantaj agantoj de la bovomalsano Bova Spongeca Encefalito (BSE) kaj la parenca homa Kreŭcfeild-Jakob-malsano (CJK) - disvolvis svisaj kaj germanaj sciencistoj. La esploristoj ellaboris certan antikorpon, kiu adaptiĝas nur al "malsanaj" sed ne al "sanaj" proteinoj. Pro tio estas nun imagebla iu estonta pruvmetodo por patologie ŝanĝitaj prionoj ĉe vivaj bestoj kaj homoj.*

Ĝis nun la diagnozo de BSE kaj CJK nur eblis post la morto de vivaĵo, nome per ekzameno de la cerbo. Se el la nova metodo vere estiĝos fidinda pruvmetodo, jam dum eksuspekto de BSE ĉe bovoj eventuale eblos pruvi, ĉu la bestoj vere devas esti buĉotaj. *Hans Kretzschmar* de Universitato *Göttingen*, kiu apartenas al la aŭtoroj de la artikolo, povas imagi, ke post plibonigo de la metodo eblos la indiko de ŝanĝitaj prionoj eĉ en viando. "La nun kiel '15B3' konata pruv-antikorpo ankaŭ povas - pro adaptiĝo al 'malsanaj' proteinoj - eventuale elimi ties malutilajn ecojn" spekulative konceptas la sciencisto. En tiu kazo "15B3" aldone fariĝos rimedo por kuracado de CJK kaj BSE.

*Fonto: *Nature*, n-ro 390 (1997) 74

Detrua sekvo de malsato

Se graveda virino ne sufiĉe nutras sin, la konsekvencoj ŝarĝos - eĉ jardekojn poste - siajn infanojn, kiuj, kiel plenkreskuloj, ne tiom bone kiom aliaj povas rezisti kontraŭ infektaj malsanoj. Tion montris britaj sciencistoj kiuj donis ekzemplon pri la vivoatendo de indiĝenaj kamparanoj en Afriko. La esplorgupo statistike ellaboris la donitaĵojn pri naskoj kaj mortoj, kiujn notis la tribestroj de tri vilaĝoj en Gambio ekde 1949 ĉe pli ol 3000 enloĝantoj. Jaron post jaro, dum la pluva sezono, tiuj ne havas sufiĉe da manĝaĵo; de julio kaj sekvaj monatoj la plenaĝuloj kutime perdas ĉirkaŭ ses kilogramojn de siaj korpomasoj.

La sciencistoj komparis tiujn vilaĝanojn, kiuj naskiĝis en la malsatperiodo inter julio kaj decembro kun tiuj, kiuj estis naskataj dum la rikoltperiodo inter januaro kaj junio. La survivŝancoj de la du grupoj tute ne distingiĝis unu de la alia dum la unuaj vivojaroj. Sed en la aĝo de pli ol 15 jaroj el la unua (en malsatperiodo naskita) grupo mortis kvaroble pli ol de tiu naskita en la rikoltperiodo. Ekde la 25jara vivoaĝo la mortokvoto eĉ estis dekfoje pli alta - antaŭ ĉio pro infektaj malsanoj.

La esploristoj nun konjektas, ke certa evolua fazo antaŭ la naskiĝo estas kriza, kadre de la imunsistemo, por la feta disvolviĝo. Kiam en tiu periodo okazas defcito pro manko de nutraĵo, tia defcito ŝajne ne plu estas poste kompensebla.

*Fonto: *Nature*, n-ro 388 (1997) 434